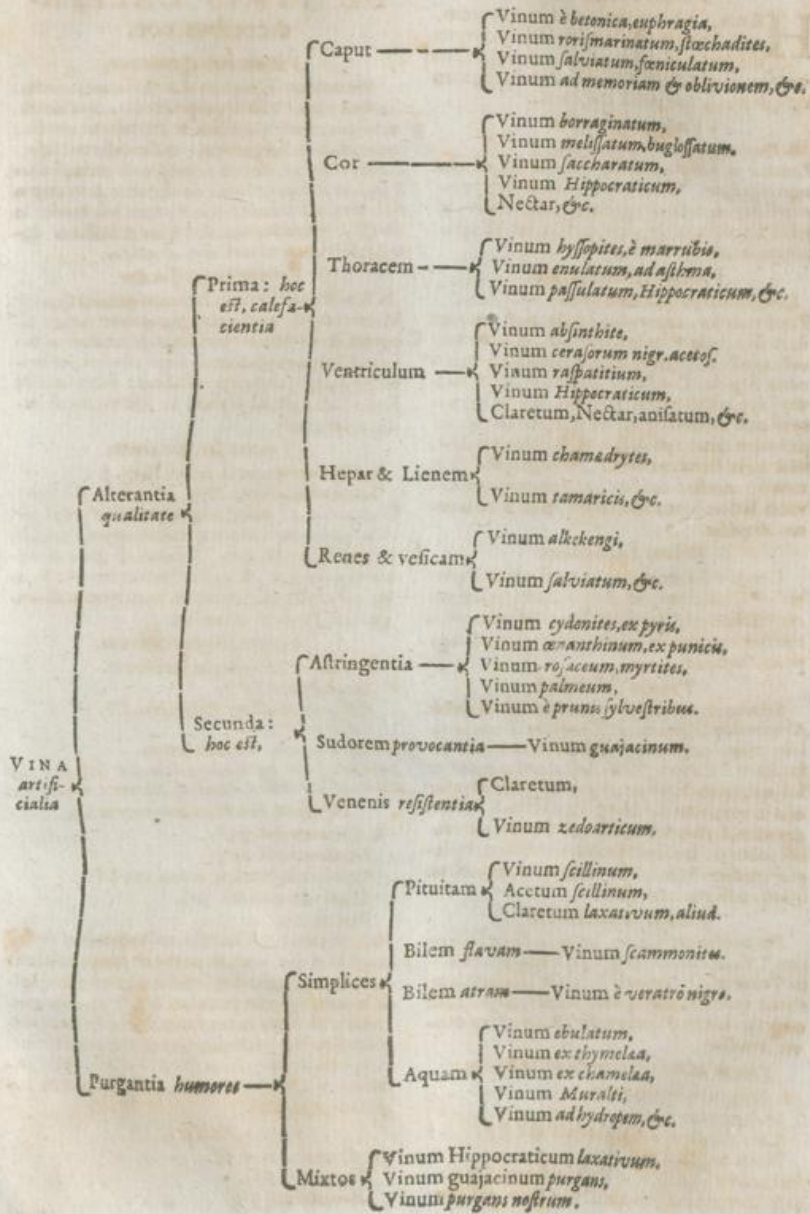

DE VINIS ARTIFICIALIBUS, Sectio VI.

DE VINIS CALE- facientibus caput.

Vinum è beconica.

HERBAM feminæ maturò prægnantem, cum suis ramulis minò pondo, congiis duobus vini macerant, & post septimum mensum transfundit. * Ad multa interancorum vitia, ut frutex ipse pollet *Dioscorides.*

Vinum euphragie.

R. Euphragie quantum satis est. Ponatur in doliolo musti pleno, & fiat vinum euphragiatum. * Hujus vitii oculi senum rejuvenescunt, & aufert impedimentum eorum, & defectum visus in quocunque homine de quacunque ætate. *Arnoldus.*

Vinum rosmarinatum.

R. Rosmarini quantum voles. Pone in doliolo, superinfundendo mustum crudum sive coctum & despumatum, & in vinaria cella conserva. * Utile est in omnibus ægritudinibus frigidis. Confortat cerebrum, cor & nervos: appetitum rectificat: consumit phlegma: confortat dentes & gingivas: cancrum ex eo sepe lotum sanat: phthisicis & hecticis prodest. Item quotidianæ, quartanæ, lethargo, paralyti & tremori mirifice confert: juventutem conservat, & faciem juvenilem reddit, si cum eo lavetur. *Arnoldus.*

Vinum scachadites.

Congis sex scachadis minam addere oportet. * Crassitiem, inflationes, laterum nervorumq; cruciatus, & perfriktiones discutit: comitialibus commode datur cum pyrethro & sagapeno. *Dioscorides.*

Vinum salviatum.

Salviatum vinum diversi diversimodè faciunt. Aliqui enim suspendunt fasciculum salviae in vase: alii coquant. * Quocunque modorum fiat, ita ut nec corruptum, nec alteratum, sed in sua permanens bonitate, reperitur mirabilis ejus usus in omni remollitione gingivarum, & dolore dentium, & commotione eorum. Nervosa membra roborat: laxa rectificat, ut paralytica: epilepsie confert: stomachum, matricem, renes & vesicam confortat. *Arnoldus.*

Vinum feniculatum.

Feniculatum vinum proprie fit ex semine ejus. * Valet contra caliginem oculorum: excitat Venerem: hydropem solvit, & Elephantiam: obviat venenis: multiplicat lac & sperma: tussi medetur: lateris dolores sedat, & menstrua movet. *Arnoldus.*

Vinum ad memoriam & oblivionem.

R. Zingiberis, Piperis longi, Galangæ ana ʒi. Caryophyllorum, Cubebarum ana ʒi. Nucis Indicæ ʒiij. Fiat pulvis, qui ligetur lentè in sacculo, & ponatur in vini boni bullientis Tb ij. & cooperietur

ne respiret, & permittatur clarificari: & cum opus est, assidueatur: nec sacculus de vino removeatur. *Arnoldus.*

DE VINIS CALEFA- cientibus cor.

Vinum borraginatum.

B Vinum borraginatum & melissatum, cordialia sunt vina. * Valent proprie contra cardiacam, maniam, melancholiam & tremorem cordis: mundificant sanguinem: malas auferunt suspensiones: rutiliaq; sunt in omni specie corruptionis & scabiei & lepræ: inducunt læticiam, & ventrem ad lubricitatem inclinant. Et fiunt hoc modo. In Tb ipsas ponantur musti Tb xiv. & bulliant donec residueant & clarescant. *Arnoldus.*

Vinum buglossatum.

R. Rad. Buglossæ mundatarum quantum satis est. Macerentur in musto, vel vino, donec vinum saporem & virtutem ejus sumat, & assidueatur bibere. * Humores melancholicos adultos per urinam educit: cerebrum rectificat: dementes & fatuos sanat, & ad sensum & discretionem reducit. *Arnoldus.*

Vinum saccharatum.

R. Vini optimi vel Cretici Tb iij. Sacchari albilissimi Tb ij. Coquantur ad lentum ignem more syrapi, serva & utere cum duabus partibus aquæ, vel alio, ut usus postulat. * Senibus, frigidis & debilibus convenit, & quibus humor nativus & calor naturalis imminuuntur. nutrit enim, & sanguinem generat. *Arnoldus.*

Vinum Hippocraticum.

R. Vini æstheri odorati sextarium, Sacchari albi Tb ʒi. Cinnamomi Zingiberis ana ʒi. Galangæ ʒi. Misce & cola secundum artem. Sunt, qui cum lacte amygdalarum dulcium clarificant. * Valet ad cardiacos. *Alexand. Benesidit.*

Infusum pro vino Hippocratico.

R. Cinnamomi ʒi. Zingiberis albi ʒiij. Caryophyll. Nucis moschat. ana ʒi. Granorum paradisi ʒij. Piperis ʒi. Pulverisentur crassiusculè, ac macerentur in semilibra Aquæ vitæ, & probe obturato vase loto ex farina & aqua, fiat infusio dies sex: ac in cella vinaria interim ponatur, & quotidie bis concutatur, ut se motu res variz mixtæ feriant. Gutture aliquot hujus liquoris remixtæ cyatho vini Hippocraticum vinum illico præbent. Hanc infusionem Chemicis, Cælum philosophorum nominant. *Hernius.*

Nectar.

R. Cinnamomi ʒi. Zingiberis ʒiij. Cardamomi ʒij.

Folii Galangæ ana ʒj.
Spicæ nardi, Carvi ana ʒ ʒ ss.
Piperis longi ʒ iv.
Caryophyllorum, Nucis moschatæ,
Macis, Granorum paradisi ana ʒ ij.
Mellis despumati pintam,
Vini boni lotum Burgense.

Et si potes, loco mellis, pone sacchari libram.
* Valet ad affectus frigidos: utilisq; senibus, ac illis qui imbecilliores sunt ad Venereum. Conuenit phlegmaticis & melancholicis mirificè. B Tristitiam solvit, leticiam confert. Splenis & hepatis obstructions aperit. Hydropem curat: & lapidem de renibus potenter educit, si addatur parum saxifragiæ & lapidis lycis. *Euonymus.*

DE VINIS CALEFACIENTIBUS THORACEM.

Vinum hyssopites.

Vinum hyssopi virtutem habet diureticâ dissolventi, consumendi, & attrahendi. Est vinum fenum: * valet in tussi humida, & epilepsia, pulmones & matricem sanat, & aperit vias vocales, facitq; vocem claram: althimati cõfert. *Arnoldus.*

Vinum è marrubio.

Matrubii adulti folia tundito, & sextarios octo in multi metretam demittito: & reliqua consimiliter facito. * Conuenit pectoris vitis, & omnibus, quibus marrubium. *Disjcorides.*

Vinum enulatum.

Inule radices tessulatim incisas in olla fictili nova vitreata coques, in musti sextariis duobus, aut amplius, donec partes aliquot consumantur. Deinde musti optimi dulcis sextarios vigintiquatuor, aut amplius, in cacabo decoques donec dulcescat: postea inule radices unâ multo, in quo deferbuerunt, affundes, & cum adhuc aliquantulum simul bullierint, depones ac seruas. *Aliter* In musto dulci despumato, & ad tertie partis consumptionem decocto, cum jam fere satis coctum fuerit, inule radices inicies: (pro cõgiis vigintiquinq; vel circiter, uncias novem) & cum modicè adhuc bullierit mustû, deponitum & refrigeratum serua: & inule radices (eadem scilicet colando separatas) in sacculo intra vas suspende. Debent autè radices colligi mense Octobri, crescente Luna, aut incunte ætate, & siccati in Sole. * Confert cerebro, capiti, nervis: tussi medetur: ad affectus thoracis frigidos valet: ventriculû roborat: conuulsionem iuvat: menstrua & urinam mouet. *Euonymus.*

Vinum ad asthma.

Vinum in quod transiit virtus anisi, fœniculi, & liquiritiæ, ita ut liquoris in duplo aliorum sit, * valet contra ventositatem, raucedinem, tussim & asthma. *Arnoldus.*

Vinum passulatum.

Vinum passulatum fit passulis in vino vel musto decoctis, donec dulcescat, quod mox in vase conditur: & passulæ contusæ in idem conji-

A ciuntur. Subsidunt autem illæ in feces. *Arnoldus.*

Vinum Hippocraticum.

R. Cinnamomi optimi ʒj.
Caryophyllorum ʒj ss.
Anisi, Fœniculiana ʒj.
Glycyrrhizæ ʒ iij.
Macis, Cardamomi, Ireos ana ʒ ss.
Sacchari albiss. ʒ iij.

Singula diligenter trita infundantur cum sequentibus:

R. Vini Maluatici ʒ ix.
Aque Borriginis lbj.
Aque rosaceæ ʒj ss.
Aque Mellissæ ʒ iij.

Per tres horas iuxta fornacem relicta, tandem sepius per saccum filtri colato. fiat Hippocraticum vinum clarum. * Valet ad thoracis & pulmonis vitia. *Euonymus.*

DE VINIS EXCALEFACIENTIBUS VENTRICULUM.

Vinum absinthite.

Absinthium in dolio vini seu musti pleno immitti debet antequam feruat, ut per eius feruorem in vase, herbæ vis ei commisceatur, deinde per hyemem in vase relinqui, semper implendo iterum vas, si quod inde exhaustum fuerit. Alii diversas herbas admiscendo: ut, carduum benedictum, melissam, centaurium minus, hyssopum, & borraginem. * Stomacho frigido prodest, flatus discutit, colicam phlegmaticam, & ex flatibus natam sanat: febribus omnibus, & regio morbo confert: ventriculû confirmat: vermes necat, &c. *Arnoldus.*

Vinum pro senibus, nostrum.

R. Vini optimi defæcati mens. xv. Syrupi cetoniorum, cum melle facti, mens. ij.
Uvarum passarum lbj.
Ponantur in dolio paruo.

Vinum cerasorum nigrorum acetosorum.

Alii per ætatem nigra cerasa acida integra, alii trita imponunt in vas, quartam partem relinquendo vacuum superfluo veteri vino albo, quod brevi rubeum colorem trahit. Solent autem, cum aliquid inde hauserint, mox iterum vas implere. * Cor & stomachum roborat, sitim mitigat, refrigerat, siccit, astringit. Potest & quovis anni tempore ex aridis fieri. *Euonymus.*

Vinum raspaticum.

Vinum raspaticum (nostri vocant *Hippof*) id est, lingua quadam acuta stypticitate mordens, * provocat appetitum, villos stomachi astringendo. Medetur corpori ob calorem dissoluto, potissimum ætate, cholericis, & sanguineis utile. Fit autem sic. Ponantur aliq; uvæ acerbæ cum maturis in torculari, ut simul exprimantur. Vel, quod melius est, reseruentur uvæ, & conterantur unâ cum raspatis suis, & immittantur vasi euen-

musto. Contrahet autem mustum illud à succo A
 palpatorum illorum, & vinaceorum in uvis, quæ
 sunt acetosæ, ponticitatem quandam & altri-
 etionem. *Arnoldus.*

Aliud.

Nostri racemis integris benè maturis dosia
 implent, & mustum, vel vinum vetus superin-
 fundunt, & quotiescunq; vinum inde hauerint,
 rursus implent. * Stomachum recreat, suum re-
 mittit. *Euonymus.*

Vinum Hippocraticum.

R. Cinnamomi electi ʒ ij.

Zingiberis vel Galangæ ʒ j.

Non quassentur, sed itidem tenuissimè ceu lami-
 natim conscindantur, stentq; per noctem in infu-
 sione daorum sextariorum vini, & inde percole-
 tur per manicam Hippocratis, cui infint sacchari
 albi ʒ viij. subinde reassande percolatū. *Coloniens.*

Aliud.

R. Cinnamomi electi ʒ ʒ.

Zingiberis albi ʒ ij.

Caryophyllorum, Piperis longi,

Nucis moschatae ana obolos iv.

Benè tusa cum albi sacchari se libra, in meri albi
 congio commisceto, ac percolabis. * Summum
 dissolutis stomacho remedium est. *Alexander
 Benedictus.*

Aliud.

R. Cinnamomi ʒ j.

Zingiberis ʒ ʒ.

Galangæ,

Granorum paradisi ana ʒ ij.

Caryophyllorum ʒ j.

Sacchari albi ʒ viij.

Vini optimi quantum sufficit.

Misce, cola, & cum lacte amygdalarum dulcium
 clarifica secundum artem. *Euonymus.*

Aliud.

R. Cinnamomi electi ʒ j. ʒ v.

Zingiberis ʒ vj.

Caryophyllorum, Galangæ ana ʒ j.

Macis, Nucis moschatae ana ʒ ij.

Granorum paradisi, Cardamomi, Coriandri

ana ʒ j.

Anisi ʒ ʒ.

Sacchari Tʒ ij.

Vini rubri mensuras ʒ.

Fiat secundum artem vinum Hippocraticum.
Joannes Langius.

Vinum Hippocraticum aliud.

R. Cinnamomi electi ʒ j.

Galangæ ʒ ij.

Zingiberis ʒ j.

Caryophyllorum ʒ ij.

Nucis moschatae ʒ j.

Sacchari Tʒ j.

Vini mensuram j.

Fiat vinum Hippocraticum, ut artis est. *Joannes
 Langius.*

Porus Hippocraticus.

R. Cinnamomi ʒ j ʒ.

Zingiberis ʒ ʒ.

Caryophyllorum ʒ ʒ.

Cardamomi, Macis, Granorū paradisi ana ʒ j.

Galangæ ʒ j ʒ.

Sem. Anisi ʒ ʒ.

Vini Tʒ x.

Sacchari albi Tʒ j ʒ.

Fiat potus secundum artem. *Augustini.*

B

Aliud.

R. Cinnamomi electi ʒ j ʒ.

Zingiberis ʒ ʒ.

Caryophyllorum ʒ ij.

Granorum paradisi, Galangæ ana ʒ j.

Sacchari Tʒ j ʒ.

Vini rubri mensuras ʒ.

Misce, & fiat Hippocraticum. *Euonymus.*

Claretum.

R. Zingiberis, Galangæ ana ʒ j.

Cinnamomi ʒ ij.

Caryophyllorum ʒ ij.

Granorum paradisi,

Piperis longi ana ʒ j.

Mellis Tʒ j ʒ.

Sacchari Tʒ ij.

Vini albi mensuras iv.

Alii cum solo melle parant, & aliquid spicz &
 nucis moschatae addunt, & cum albumine oui
 clarificant. *Euonymus.*

D

Aliud.

R. Vini albi optimi Tʒ iv.

Sacchari albi ʒ iv.

Cinnamomi ʒ j.

Coriandri preparati ʒ iij.

Caryophyllorum ʒ ij.

Granorum paradisi, Zingiberis albi ana ʒ j ʒ.

Piperis longi ʒ ij.

Zedoariae ʒ ʒ.

E Omnia trita subtilissimè, & colata reseruentur in
 vase stanneo. *Philippus Ulstadus.*

Aliud.

R. Zingiberis ʒ ij.

Cinnamomi ʒ ʒ.

Caryophyllorum ʒ j.

Vini albi mensuras iij.

Mellis ʒ j.

Sacchari albi Tʒ ʒ.

Fiat claretum secundum artem. *Arnoldus.*

F

Aliud.

R. Zingiberis ʒ ij.

Cinnamomi ʒ iv.

Caryophyllorum,

Galangæ ana ʒ ij.

Singula subtiliter trita, cribrataque misceantur.

Deinde croci Orientalis unciâ benè tritâ seorsim

servabis. Claretū facturus, mellis Tʒ ij. ad ignem,

in fictili novo fervefacies: & cum bullire ceperit,

aufer ab igne, & parva mora interposita de-

sumato. Deinde mensuras duas vini optimi ac-

cipies,

cipies, & admiscebis ei de speciebus predictis ℥ ij. A
& croci ℥ j. aut amplius. Deinde per facculum
colabis, cujus pars superior linea fit, inferior la-
nea per unam tertiam totius sacci, aut paulo plus.
Cum vinum satis colatum fuerit, feces infundere
poteris in hydromeli sive apomeli, ut vulgo pa-
ratur, ut quod reliquum viriū est, in id deponat.
Hoc vino si mulier uti debeat, aut delicatus ali-
quis, pro melle saccharum pones. *Euonymus.*

Species pro Clareto.

R. Zingiberis ℥ vij.
Cinnamomi ℥ ℥.
Caryophyllorum, Piperis longi,
Nucis moschatæ ana ℥ ℥.
Cardamomi, Melegetæ ana ℥ j.
Vini mens. ij.
Sacchari ℥ j.
Fiat Claretum.

Alia species pro Clareto.

R. Cinnamomi electi ℥ x.
Nucis moschatæ ℥ ij.
Zingiberis albi ℥ j.
Caryophyllorum, Granorum paradisi ana ℥ j.
Macis, Galangæ ana ℥ j.
Cardamomi, Coriandri præparati ana ℥ ℥.
Fiat pulvis: de quo R. ℥ x. ad mens. ij. vel iij.
vini boni.

Alia species pro Clareto.

R. Cinnamomi electi, Zingiberis albi ana ℥ ij.
Caryophyllorum, Nucis moschatæ ana ℥ iij.
Granorum paradisi ℥ ij. alias ℥ ij.
Macis, Cardamomi ana ℥ ℥.
Galangæ, Coriandri præparati ana ℥ j.
Fiat pulvis.

Alia species pro Clareto.

R. Cinnamomi electi ℥ vj.
Zingiberis ℥ iij.
Granorum paradisi, Caryophyllorum,
Nucis moschatæ ana ℥ ij.
Calami aromatici, Macis,
Cardamomi ana ℥ j.
Fiat pulvis: de quo R. ℥ vj.
Sacchari albi ℥ ℥.
Vini boni ℥ ij.
Per manicam Hippocratis fiat Claretum.

Alia species pro Clareto.

R. Cinnamomi electi ℥ ij.
Zingiberis ℥ ij.
Caryophyllorum, Galangæ ana ℥ j.
Granorum paradisi ℥ ℥.
Sacchari ℥ j. ℥.
Vini mens. ij. ℥.
Fiat Claretum.

Alia species pro Clareto.

R. Zingiberis ℥ ij.
Cinnamomi ℥ j. ℥.
Caryophyllorum, Nucis moschatæ ana ℥ j.

Granorum paradisi ℥ ℥.
Galangæ ℥ ij.
Sacchari ℥ j. ℥.
Vini opt. ℥ ij. ℥.
Misce, & fiat Claretum.

Alia species pro Clareto.

R. Cinnamomi electi ℥ ij.
Zingiberis ℥ iij.
Galangæ ℥ j. ℥.
B Caryophyllorum ℥ iij.
Granorum paradisi ℥ ij.
Nucis moschatæ ℥ j.
Sacchari albi ℥ j. ℥.
Vini opt. mens. iij.
Per manicam Hipp. fiat Claretum.

Claretum vel Nectar bonum.

R. Cinnamomi ℥ j.
Galangæ, Zingiberis,
C. Cardamomi, Granorum paradisi,
Caryophyllorum, Cubebarum,
Macis ana ℥ ij.
Piperis longi, nigri ana ℥ ℥.
Spicæ nardi, Nucis moschatæ ana ℥ iij.
Squinanthi, Croci ana ℥ j.

Terantur omnia minutissimè, & misceantur. Sic
habes species pro medietate oneris unius equi,
id est, pro barili uno. Nectar autem sic facies:
Pone vinum totum in vasis. Deinde species po-
ne in aliquo panno lineo satis amplo: & in bari-
li, in quo Nectar facere volueris, pannum intro-
mitte cum speciebus, ita quod latera panni su-
peremineant aliquantulum supra os barilis.
Postea in aliquo vase pone ℥ iv. mellis, & for-
titer cum vino misce, ita ut rotum satis clarum
fit. Tum vinum supra species colando infunde,
& postremo vinum cum melle. Demum clauso
barili species in eo relinque cum paono per bi-
duum. Tandem aufer fortiter comprimendo: &
E habebis Nectar optimum. Si vero pro Principe
aut prædixite aliquo parare volueris, adde su-
pradictis ligni aloës optimi, folii ana ℥ ℥. mo-
schi ℥ ℥. & loco mellis pone saccharum minu-
tissimè tritum in mortatio, deinde solutum in
vino. *Euonymus.*

Aliud Nectar optimum.

R. Cinnamomi ℥ ℥. ℥ ℥.
Zingiberis, Galangæ,
F Granorum paradisi,
Caryophyllorum, Cubebarum,
Macis, Cardamomi ana ℥ ij.
Piperis longi ℥ j.
Spicæ nardi, Squinanthi,
Nucis moschatæ ana ℥ ℥.

Croci ad pondus denarii Turonensis. Hæc
omnia minutissimè trita misce, & habebis spe-
cies abundè pro loto Nectaris civitatis Burgen-
sis. Deinde accipe libram mellis cum pinta a-
quæ fontanæ decoctam, usq; ad consumptio-
nem aquæ: & refrigerandâ seponere. Tunc accipe

circiter lotum boni vini, & succo cum prædictis A
speciebus in vas immisso, vinum percolando, in-
fundito paulatim, mel etiam cum vini parte
prius mixtum paulatim infundendo, ita ut luc-
eus non comprimatur. Quod si preciosius facere
voles, saccharum pro melle ponas in vino disso-
lutum, similiter pondere libræ, aut amplius. Per-
colabis autem ter vel quater, ut fortius & melius
evadat vinum. Adde etiam prædictis agallochi
optimi, folii ana grana duo, & moschi aliquan-
tulum. *Euonymus.*

Nectar aliud.

R. Cinnamomi ʒ ix.
Zingiberis ʒ iv.
Nucis moschatæ, Piperis longi ana ʒ iij.
Galangæ, Granorum paradisi, Macis,
Cubebæ, Caryophyllorum ana ʒ ij.
Spicæ nardi ʒ j.
Crocī ʒ ss.

Sacchari Tʒ j. vel Mellis pintam j. quod bul-
lierit in pauca aqua aliud ad consumptio-
nem aquæ, bene despumati.

Misce in sesquilotum vini. *Euonymus.*

Aliud.

R. Aristolochiæ rotundæ, Cinnamomi ana ʒ j.
Zingiberis ʒ ss.
Galangæ, Granorum paradisi, Caryophyl-
lorum,
Cubebæ, Macis, Nucis moschatæ ana ʒ ij. D
Piperis longi ʒ iij.
Spicæ nardi ʒ j.
Crocī ʒ ss.
Sacchari Tʒ j.
Vini, lotum.

Quod si pro divite fuerit, adde agallochi opti-
mi grana duo, & moschi granum unum. Vel se-
cundum alios.

R. Cinnamomi electi ʒ ij.
Zingiberis ʒ j.
Granorum paradisi, Piperis longi ana ʒ ss.
Nucis moschatæ, Caryophyllorum, Macis
ana ʒ ij.
Cubebæ, Cardamomi ana ʒ j.
Spicæ nardi, Squinanthi, Calami aromatici
ana ʒ j.

Trita commisce cum Tʒ iij. mellis, & loto vini,
ut dictum est. *Euonymus.*

Claretum cum melle.

R. Cinnamomi ʒ j.
Zingiberis, Granorum paradisi ana ʒ ss.
Caryophyllorum, Cardamomi,
Nucis moschatæ ana ʒ ij.

Fiat pulvis: cujus R. ʒ j ss.

Mellis opt. ʒ xx.

Vini Tʒ iv.

Misce, & fiat Claretum per sacculum.

Aliud Claretum cum melle.

R. Zingiberis, Cinnamomi electi,
Granorum paradisi ana ʒ ij.

Nucis moschatæ,
Caryophyllorum ana ʒ j.
Macis, Cardamomi ana ʒ ss.
Coriandri præparati ʒ j.
Mellis ʒ x.

Vini boni Tʒ ij:

Misce, & fiat Claretum; ut artis est.

Aliud cum saccharo.

R. Cinnamomi electi ʒ vj.

Zingiberis ʒ ss.

Caryophyllorum ʒ iij.

Nucis moschatæ ʒ ij.

Macis, Cardamomi ana ʒ ss.

Coriandri præparati ʒ j ss.

Sacchari albi Tʒ j.

Vini opt. Tʒ iv.

Misce, & s. a. fiat Claretum.

Aliud cum melle & saccharo.

R. Cinnamomi electi ʒ j.

Zingiberis ʒ ss.

Caryophyllorum,

Piperis longi,

Cardamomi ana ʒ j.

Vini albi odoriferi Tʒ vj.

Sacchari Tʒ j.

Mellis albi despumati quart. iij.

Misce, & fiat Claretum secundum artem.

Vinum ansatum.

Vinum de aniso * aperit oppilationes meatuū
& viarum interiorum: præservat à colica. à ven-
tositate: & rectificat digestionem, & ructuatio-
nem ventosam tollit ulus ejus: & proprie com-
petit mulieribus nutritibus: quoniam aperiendo
poros, & subtilizando sanguinem, atq; calefa-
ciendo multiplicat lac: & ipsum lac aquosum re-
ctificat: & quandoq; maceratur, & est melius.
Tollit dolorem renum: & ipsum quidem vinum
potest fieri cum igne, & absq; igne. *Arnaldus.*

**E DE VINIS EXCALE-
facientibus hepar.**

Vinum chamædryes.

Foliorum chamædryes tusorū libra in ampho-
ram musti cōiecta, linteolo raro cum quibusdam
lapillis folia involvuntur, ut degravatus pondus-
seulo fasciculus sidat: vinū post quadraginta dies
defecatum elutriatur. * Exalfacit, discutit: con-
vulsis, regio morbo, vulvæ inflationibus, tardæ
cōcoctioni, incipienti aquæ inter cutem subve-
nit. Inveterascens melius redditur. *Dioscorides.*

**F DE VINIS EXCALE-
facientibus splenem.**

Vinum tamaricū.

Corticibus tamaricis in doliolo positis, mix-
tum recens dulce superinfunditur, atq; ad usum
servatur. * Sanguinem à melancholia mundat:
quartanæ, ictero nigro confert: hepatis & lienis
obstructiones tollit.

DE VINIS EXCALEFACIENTIBUS renes & vesicam.

Vinum Alkekengi.

Vinum alkekengi eodē modo fit, ut absinthite, super iis contritis vini colando. Pro dosi una accipies à quinq; ad decem. * Educit materiam calculosam à renibus & vesica manifeste, & urinam retentam ducit. Sunt, qui integra halicacabi grana in mustū ponant valē parvo, ut simul bulliant: & ad usum servant. *Euonymus ex Arnolde.*

Vinum salviatū.

Salvia uncia una in mustū amphorā, quod idē cum ceramio est, mittito. * Valet contra renum, vesicę & laterū dolores, rejectiones sanguinis, tussim, rupta, vultu, & suppressos menses. *Discozides.*

Vinum nostrum, ad calculum.

R. Rad. Ononidis ℥ ij.
Rulci, Asparagi, Rubiæ tinct. ana ℥ j.
Fol. Betonicę, Fol. Saxifragi ana M. ij.
Flor. Ononidis, Flor. Saxifragi ana P. ij.
Sem. Alkekengi ℥ ij.
Sem. Urticę ℥ j.
Baccarum juniperi, Ciccerum rub. ana Mj.
Vini, vel musti mens. xv. vel j. s. Dñmen.
Incidenda incidantur, contundenda cōtundantur, & ferveant simul in dolio parvo. Dosis, haustus unus, stomacho jejuno.

DE VINIS ASTRINGENTIBUS.

Vinum cydonites.

Mala cotonea exemptis seminibus, frustatim rari modo sciundantur, & duodecim minarum pondo, in mustū metretā, triginta diebus macerantur: postea defecati vini reponitur. * Astringit: prodest stomacho, dysentericę, hepaticis, renum vitis, & urinę difficultati. *Discozides.*

Vinum ex pyris.

Fit & ē pyris perinde atq; cotoneis, vinū apyres nomine, sed ita ut pyra non magnopere maturescāt. Ex siliquis etiā, melspilis, sorbis, simili modo temperatur. * Omnia hæc genera acerba sunt, & astringunt. Stomacho utilia sunt, atque intestinas fluxiones cohibent. *Discozides.*

Vinum enanthium.

Fit ē feraci vite sylvestri, quod vocatur Oenanthium. Siccī flores minis duabus mustū cado macerati, post triginta dies mutantur: mox colatum vinum reconditur. * Facit adversus stomachi imbecillitatem, cibi fastidia, cœliacos & dysentericos. *Discozides.*

Vinum ex punice.

Fit ē puniceis malis maturis, succo expresso ab acinis eorum, quibus lignosus nucleus abest, ac decocto ad tertias, & ita reposito. * Efficax est contra fluxiones internas, & febrim cū alvi profluvio exortam: stomacho utile, astringit alvum, & urinam movet. *Discozides.*

Vinum rosaceum.

Rhodites sic fit. Rosarum siccarum, tufaramq; minam linteolo deligatam in sextarios octo musti demergito, & post tres menses defæcatum vinum transfundens recondito. * Utile iis qui febrī carent, & ad stomachi coctiones, & dolores à cibo potum: & contra humidam alyos & dysenterias. *Discozides.*

Vinum myrtites.

Myrtites vinum fit, baccis nigris, quę maturitate excellerint, tuis, & organo expressis. Aliqui ad tertias coquunt. Alii baccas prius Sole torrent, & quaternis sextariis contusarum, ternas aquę heminas adjiciunt, & vini veteris parem modū: postea exprimunt, & servant. * Magnopere adstringit: stomacho utile: fluxionibus ventris ac stomachi prodest, & contra intestinas ulcerationes & profluvia: denigrat capillos. *Discozides.*

Vinum palmeum.

Palmulas maturas in urceolum in imo pertusum, & obstructum picata arundine, demittito: lino foramen sit obturatum, & quadragenis sextariis ternos aquę congios infundito. Quod si ipsum ita dulce esse non libeat, quinq; congios infudisse satis est. Post decem dies detracto ab arundine linteo, assumito vinum crassum & dulce, & reponito. Suave illud quidem, sed capitū noxium. * Contra fluxiones, propter adstrictoriā vim efficacis: stomachicis, cœliacis, sanguinem expuentibus convenit. *Discozides.*

Vinum ē prunis sylvestribus.

Vinum ē prunis sylvestribus eodem modo fit, ut cerasorum, per autumnum, ubi jam satis mollia & benè matura fuerint. * Astringit vehementer, alvi fluxiones cohibet. *Euonymus.*

DE VINIS SUDOREM PROVOCANTIBUS.

Vinum Guajacinum.

R. Ligni guajaci præstantissimi, lima in scobem tenuissimam attriti ℥ iv.
Corticum guajaci ℥ ij.
Cardui benedicti ℥ j. s.
Adianti, Aspleni, Florum borraginis, Florum buglossi ana ℥ j.
Cassie odoratę ℥ vj.
Seminis anisi ℥ j. s.
Sacchari ℥ v.

Conjiciantur omnia in cado vinario mūdo aptę capacitatis, desuper affusis vini albi quā optimi & ferventis, bis centum & quinquaginta, mox diligenter vas oper euletur, omniaque sic macerari triduo dimittatur. Post triduum verò linteo percolentur, asserveturq; hujusce macerationis vinū in alio vase ad ægotantium potum. Siquidē bibitur hoc tam in prandio quā in cœna, secundi guajaci decocti loco: non manē, neq; vesperi, serapii vice, quemadmodum temerè multi facere consueverunt. Hoc idem vinum longè etiam melius, & majore quantitate vindemiarū tempore confici potest, admixtis ligno, cortice, &

terisq; aliis recentibus uvis albis in musti compressis: ibiq; tamdiu dimittis, quousque nullum efferverescere desinat. & pellucidū clarumq; residatur: veruntamen multiplicanda sunt omnia, quae conveniunt medicamenta, pro uvari quantitate. * Hoc uinum non modo medetur cuique acerrimo Gallicae pestis incommodo: sed etiam diuturnis articularum, capitis, nervorum, ventriculi, jecinoris, lienisq; morbis à pituita genitis mirifice succurrit. Nec minus etiam podagra laborantibus opem fert, modo diuturna admodum non fuerit aggritudo. his tantum exhibendum est, qui pituita abundant, Vere vel Aurumino, temporibus: praecedentibus prius evacuationibus decentibus. *Matthiolus.*

DE VINIS RESISTENTIBUS VENENIS.

Claretum.

R. Vini optimi mensuram j.

Angelicae ʒ ss.

Boli Armeni ʒ j.

Nucis moschatae ʒ ij.

Galangae, Piperis longi, Coriandri ana ʒ ss.

Zingiberis ʒ j.

Cinnamomi ʒ vi.

Sacchari lb ss.

Misce, & fiat claretum, secundum artem. * Praeservat à peste. *Euonymus.*

Vinum zedoarticum.

R. Zedoariae, Cinnamomi ana ʒ ss.

Galangae ʒ ij.

Misce, fiat pulvis in sacculo ligandus, atq; in doctulo musti cocti pleno suspendendus. *Euonymus.*

Species pro vino zedoartico, quae sufficiunt pro mensura vini, quae a Omsa vulgò in Alsatia vocatur.

R. Cinnamomi ʒ vi.

Caryophyllorum, Nucis moschatae,

Granorum paradysi,

Cardamomi ana ʒ ss.

Zedoariae ʒ vi.

Cubebaram, Piperis longi ana ʒ ij.

Contunde crassiusculè, misce pro sacculo. *Euonymus.*

Species pro vino zedoartico alia.

R. Cinnamomi ʒ ij.

Zingiberis ʒ ss.

Caryophyllorum, Piperis longi,

Cardamomi, Cubebaram,

Zedoariae ana ʒ j.

Galangae, Granorum paradysi ana ʒ ss.

Trita crassiusculè misce pro sacculo. *Euonymus.*

DE VINIS PURGANTIBUS PITUITAM.

Vinum scilliticum.

Vinum scillinū potui datum * omnem sanitatē adfert: humores enim attenuat, sed maxime pi-

uitā, neq; ipsam in stomacho, aut ventre, aut capite, aut jecore, aut liene, aut nervis, aut oñibus consistere permittit, neq; aliud genus humorum tenacem obstructiones faciente: sed omnia dissolvit, & ventrem lenis, atq; ita subducit, & urinae movet, & per ipsam causas attenuat, excernitq;. Adeo verò caput purgat, ut nares humiditate vacent. Commodum est podagrae articulari, & comitiali morbo: deniq; omnis sanitatis est author. Ex his constat: Scillam albam, montanam, circiter canis ortum accipito in libra ponderè, per dies decem in umbra refrigerata: deinde scilla lasminas refrigeratas in vitreum vas mitte, & vini albi veteris sextarios duodecim superinfunde, & suspensum vas per 40. dies habeto: postea scillam exime, & abjice. & vino ad antedicta vinia utere, & ejus vim percipies. Subinde ante cibum, vini ʒ ij. exhibe: sicut à cibo, unciam mediam. Quòd si ipsum potui commodum efficere velis, ut magis delectet, mellis sextarios duos aut tres admisce. *Galenus.*

Acetum scillinum.

Salubre optimum acetum scillinum à Pythagora scribitur, quo omnes Imperatores uti sunt.

* Ab ipsius auctore fertur, quicunq; hoc utatur, longae vitae fore, & ejus extrema integra usq; ad finem permanura. Et ipse quidem Samius senex hujusmodi extitit: quantum enim tēporis vixit, haud ignoras. de ipso in libro traditum est, quòd eū suis cōsanguineis hāc facultatem cōmunicavit, cumq; hoc medicamento uti incēpit, 90. annum natus erat, & usq; ad centesimum decimum septimū vitam produxit integer, & nulla unquā adversa valetudine tentatus. Hāc sanè medicamenti author discernit, quòd fortasse vir philosophus erat, mentiri nescius. Nos verò vii hujus fidei periculum fecimus, ac firmam constantemque hujus medicamenti facultatem esse testamur. Oportet igitur sumere Scillam montanam librē unius ponderis, & dura circumcidere,

& mollia minutatim concidere, & aceti acerrimi sextarios octo in vitreum vas mittere, atque obturare, ac per triginta dies in Cantu calidibus, ut maceretur, permittere: deinde scillam extractā exprimere. Id genus aceti parum manē forbeto. Tibi autē hęc eveniēt, ut ne facili orisq; partes uaquam remollescant, os ventriculi bene valebit, facile spiritum duces, vox rectè habebit, oculi acutissime cernent, aures in officio manebunt, nullusq; stultus vapor in ventre unquam excitabitur, nullum viscus suspensum erit, & bene spirans, bene coloratus deges. Ad civilia negotia rectè affectus, non acidum, non salsum rēctabis, si aliquid aceti hujus assumseris: & jejunius ut assumas praecipio, septemq; postea stadios deambules, ita enim dissolvetur. Hoc aceto qui utitur, in victu quamvis licentiosus esto: omnia enim cibaria conficiet, & à nullo unquam offensam patietur: neq; valde implebitur, sed in melius proficere videbitur. nihil supervacui in corpore residet, non flatus, non bilis, non stercus, non urina, sed omnia facile excernit, atq; educit.

Alvus

Alvus lubrica omnino est, totiusq; corporis purgatorium medicamentum, etiam in olibus lorde inhaereant. Item phthysicos ab omnibus deploratos, hoc medicamento sanitati restitutos novinus. Morbo comitiali diuturno efficaciter profuit, ut nisi post longa temporis intervalla, non redierit: incipientem vero ac novum perfectè discutit, neq; reverti amplius hunc affectum permittit. Ad podagras praeterea, & articularum morbos, jecoris, lienisq; duritias vehementer facit. Et particulares quidem acetii scillini effectus hi sunt. Communes autem quam plurimi, quibus nos commotis, salutare hoc medicamentum, sanitatis integritatisq; causa, tibi tradidimus. *Galen.*

Clavetum laxativum.

R. Galangæ ʒvj. Cinnamomi ʒj.
Turbiti, Esulae, Cataputiae,
Hermodactylorum ana ʒss.
Tere, fiat clavetum cum melle & saccharo. * Pituitam purgat. *Eponymus.*

Aliud pro epilepticis.

R. Radicis prœoniæ,
Seminis prœoniæ decort. ana ʒjʒ.
Cinnamomi, Macis, Galangæ,
Zingiberis, Caryophyllorum ana ʒj.
Foliorum senæ ʒj. Turpeti ʒvj. vel
Rhabbarbari ʒij. vel Agarici ʒv.
Sacchari ʒvj.
Vini ʒxij. Aquæ ʒviij.
Macerata per horas 24. deinde addito saccharo quantum facis, per filtrum saepius colentur. *Thomas Erastus.*

Vinum purgatorium in epilepsia.

R. Absinthii, Cardui benedicti,
Verbenæ, Bëtonicæ, vel Agrimonie,
Eupatorii, Aspleni, Tamarisci,
Rad. Capparorum ana Mj.
Cinnamomi, Macis, Galangæ,
Zingiberis ana ʒj vel ʒij.
Flor. prœoniæ, vel rad. & sem. prœoniæ ana ʒjʒ. E
Sen. citri ʒss. Fol. senæ ʒij.
Turpeti incisi, Agarici ana ʒss.
Vini veteris menlij.
Misceantur in vase diligenter clauso. Capiat æger alternis diebus poculum unum intio pastus. *Erastus.*

DE VINIS PURGANTIBUS BILEM FLAVAM.

Vinum scammonites.

Scammonite vinum sic fit: Radices scammonie per melle effusa, trita, & linteo colligatae drachmas quinque in musti congiium mittito ad dies triginta. * Alvum purgat: bilem & pituitam extrahit. *Dioscor.*

DE VINIS PURGANTIBUS BILEM ATRAM.

Vinum è veratro nigro.

R. Veratri ʒxx. Junci odorati ʒxij. spicæ Sy-

A triacæ ʒxij. cribratas, & linteolo colligatas, in septem vini Coi sextarios, diebus quadraginta macerandas indito, postmodum colato. dabis in potu sesquiheminam. * Partus enecat. Atram bilem purgat. *Dioscor.*

DE VINIS PURGANTIBUS AQUAM.

Vinum ebulatum.

B Grana ebulorum quando sunt matura, decoquantur, & proprie tempore vindemiarum cum musto: & removeatur spuma ebullitionis, donec tertia pars fuerit abluimpta. In nocte ponatur ad aërem: in crastinum verò per colatorium lineu distilletur, vel per filtrum: demum recipiatur quantitas istius colati, & ponatur in alio musto albo, donec tibi placeat color & sapor: & mittatur in vase, & expectetur donec deservescat, & tunc clarificetur cum malaxatione clari ovorù, & sale, secundum artem. Est simile in operationibus vino de radicibus ebulorum, & magis amabile: sed non sic operosum. Ventrem laxat: aquam hydropicorù per inferna ducit. *Arnoldus.*

Vinum è thymelæa.

Ramorum thymelææ cum suis foliis & fructu triginta drachmas mittito in congios tres musti, & levi igne coquito, donec congii duo superfuit: defecatur: q; recondito. * Aquosa purgat excrementa, & hienem abluim. *Dioscor.*

Vinum è chamelæa.

D Chamelæa dum floret, cum foliis tusa, & cribrata, decem drachmarum pondere in multi congium additur: post duos menses vinum in vas transfertur. * Aquæ inter cutem, hepaticis, & lassitudine contractis, efficax est: item mulieribus, quæ à partu ægæ purgantur. Chamæpityridum simili modo fit, ad eadem conveniens, utriusque quoque ciet. *Dioscor.*

Vinum Murali ad hydropem.

R. Rad. quinque aperientium,
Glycyrrhizæ, Cort. rad. Cappar.
Cort. med. Fraxini ana ʒj.
Rad. Iridis recent. Calami aromar.
Cinnamomi ana ʒss.
Capil. Veneris, Ceterach, Fol. Tamarisci,
Flor. cordialium ana Mj.
Absinthii Pontici, Cardui benedicti,
Hyllopi, Prælii ana M.ʒ.
Sen. Anisi, Apii, Ameos, Fœniculi ana ʒjʒ.
Senæ ʒij. Ligni guajaci limati Tʒj.
Sacchari Tʒij.
Vini generosi Tʒxl.

Misce, & serva in vase obturato. *Muralis.*

Vinum absinthie purgans aquas.

R. Absinthii Mjʒ.
Cardui benedicti,
Agrimonie ana Mj.
Aspleni, Erica, Verbenæ ana M.ʒ.
Rad. Ireos Florent. ʒjʒ.
Rad. Capparorum, Afari, Polypodii ana ʒss.

Rad. Cichorii ꝯ j ꝑ.
 Rad. Fœniculi ꝯ j. Rad. Apii ꝯ j ꝑ.
 Sem. Fœniculi, Apii, Petroselinii,
 Anisi ana ꝯ j.
 Calami aromatici, Cinnamomi ana ꝯ ij.
 Senæ ꝯ j ꝑ. Soldanellæ M. iij.
 Rad. Iridis concisæ ꝯ ij.
 Turpeti concisi ꝯ v.
 Vini albi generosi, in quo chalybs ignitus sepius fuit extinctus T̄b xvij.
 Misce. Utere alternis diebus, initio pastus poculum unum. *Erasmus.*

DE VINIS PURGANTIBUS humores mixtos.

Vinum Hippocraticum laxativum.

R. Esulæ T̄b j. Epithymi ꝯ vj.
 Polypodii, Cinnamomi, Passularum ana ꝯ j ꝑ.
 Masticis, Zingiberis, Zedoariæ,
 Caryophyllorum ana ꝯ j.
 Sacchari quantum sufficit.
 * Contra quartanam, quotidianam & tertianam notham valet: concoquit & præparat humores, & eosdem mox per alvum educit. *Arnoldus.*

Nectar laxativum.

R. Rhabarbari electi ꝯ j ꝑ.
 Agarici opt. ꝯ j.
 Cinnamomi electi ꝯ ij.
 Cubebarum ꝯ j.
 Sem. Fœniculi, Anisi ana ꝯ ij.
 Spicæ Indicæ ꝯ j.
 Zingiberis ꝯ j.
 Vini optimi T̄b vij.
 Ferveant omnia lege artis in duplici vase per horas sex. Deinde permaneant in infusione per horas duodecim. Postea fiat fortis expressio, & colentur per saccum mundum sexies, aut septies. Tandem adde sacchari puri, & albi dissoluti T̄b j ꝑ. & fiat in modum Nectaris. Dosis potest esse pro adultis ad ꝯ iv. Pro infantibus ad ꝯ ij. Una autem uncia hujus syrupi sumitur duobus cochlearibus mediocris magnitudinis. *Ranzovius.*

Vinum nostrum guajacum purgans.

R. Ligni guajaci incisi T̄b iv.
 Cardui benedicti M. vj.
 Adianti, Scolopendrii, Flor. Borraginis,
 Buglossæ, Rad. Cichorii ana M. iij.
 Betonicæ, Lupulorum, Cort. Tamaricis,
 Epithymi ana M. j ꝑ.
 Polypodii ꝯ ij.
 Seminis Cartbami T̄b j.
 Seminis Anisi ꝯ ij.
 Foliorum Senæ T̄b j.
 Hellebori nigri ꝯ j.
 Turbith ꝯ ij.
 Cinnamomi electi ꝯ vj.
 Macis ꝯ j.
 Nucis moschatae, Caryophyllorum ana ꝯ j ꝑ.
 Calami aromatici ꝯ ij.
 Incidenda incidantur, contundenda contundantur crasse, in sacculo ligentur, suspendantur in

A cado vinaro mundo apte capacitatis, superinfundendo musti optimi T̄b c. omniaq; sic maccari finito, donec defervescat. clarumq; evadat, &c. * Curat morbum Gallicum, & alios innumeros morbos. Dantur ꝯ v. vel ꝯ vj. mané stomacho jejuno.

Vinum purgans nostrum.

R. Absinthii M. j.
 Centaurii, Cardui benedicti,
 Quinquefolii ana M. j ꝑ.
 Gentianæ rad. ꝯ j ꝑ.
 Senæ ꝯ ij.
 Rhabarbari ꝯ vj.
 Agarici ꝯ j ꝑ.
 Rad. Mechoacæ ꝯ j.
 Spicæ Indicæ,
 Zingiberis ana ꝯ j.
 Incisa omnia in sacculo linteo mundo ponantur, superinfundendo vini albi boni mensuram unam. Capiat æger poculum dimidium, stomacho jejuno. * Febres tertianas spurias radicitus tollit.

Claretum purgans.

R. Rusci, Asparagi, Acori,
 Fœniculi ana ꝯ ij.
 Sem. frig. majorum ana ꝯ ij.
 Sem. Endivix, sem. Cichorii, sem. Scariolæ, ana ꝯ j.
 Turpeti ꝯ j ꝑ.
 Hermodactylorum ꝯ x.
 Polypodii quercini, Fol. senæ ana ꝯ ij.
 Zingiberis ꝯ j.
 Vini albi T̄b ij.
 Sacchari, ad placitum.
 Fiat claretum. *Henricus Wolsfus.*

Claretum laxativum.

R. Fol. senæ Alex. mundat. ꝯ j.
 Rhabarbari electi ꝯ ij.
 Agarici opt. ꝯ ij.
 Cinnamomi electi ꝯ j ꝑ.
 Hæc omnia misceantur in duobus sextariis vini optimi, ac in loco calido ponantur per horas 12. Deinde colentur per lincum saccum septies, & postea addatur sacchari albi T̄b j ꝑ. & bene misceatur. Quotiescunq; igitur qui se purgare voluerit, sumet dimidium sextarium hujus portionis. Reliquum in vitro bene obturato servabit. *Fridericus N. Medicus Regis Danie.*

Claretum laxativum pro delicatis.

R. Vini optimi T̄b iv.
 Polypodii, Mellis ana T̄b j ꝑ.
 Galangæ, Caryophyllorum,
 Cinnamomi, Zingiberis ana ꝯ j ꝑ.
 Agarici ꝯ ij.
 Senæ ꝯ vj.
 Piperis, Cardamomi ana ꝯ j.
 Bulliat polypodium coctum cum vino & melle ad consumptionem tertix partis: deinde alia purgantia addantur, colentur per saccum bis, vel ter.